

Les possessions

Llucia Ramis

Les possessions

EDITORIAL ANAGRAMA
BARCELONA

Il·lustració: © Cinta Vidal

Primera edició: març 2018
Segona edició: maig 2018
Tercera edició: juliol 2018

Disseny de la col·lecció: Ggómez i Estudio A

© 2018, Lluçia Ramis Laloux per mediació de MB Agencia Literària, SL

© EDITORIAL ANAGRAMA, SA, 2018

Pedró de la Creu, 58
08034 Barcelona

ISBN: 978-84-339-1555-9

Dipòsit legal: B. 1024-2018

Printed in Spain

Reinbook serveis gràfics, sl, Jonqueres, s/n, Pol. Ind. Molí de la Potassa
08208 Sabadell

El dia 15 de gener de 2018, un jurat compost per Mita Casacuberta, Guillem Gisbert, Imma Monsó, Sergi Pàmies, Isabel Obiols i Silvia Sesé va atorgar el 3r Premi Llibres Anagrama de Novel·la a *Les possessions*, de Lluïcia Ramis.

Els qui busquen la veritat mereixen
el càstig de trobar-la.

SANTIAGO RUSIÑOL

Qualsevol semblança amb la realitat
és pura ficció.

Podria haver estat una notícia més. Una d'aquelles històries sensacionalistes per les quals famílies senceres exclamen davant del televisor: «Quin horror! Com és capaç algú de cometre una salvatjada com aquesta!» Quantes hores passam mirant la tele i que poques vegades això ens canvia la vida. Ma mare, asseguda al sofà; jo a terra, als seus peus, amb l'esquena recolzada en un coixí. Mon pare devia ser al despatx, al fons del passadís, perquè no el record amb nosaltres. Una nit qualsevol abans de sopar. Un dimarts de maig. Els dies s'allarguen. Els exàmens ben a prop, i un llum de peu encès. La remor dels cotxes a l'altra banda de la finestra oberta. Retallada al cel anyil, entre els edificis, hi ha la lluna quasi plena.

Ha acabat la guerra de l'Iraq. El govern britànic demana explicacions per la mort d'un càmera a la franja de Gaza, tirotejat pels israelians. El Papa ha visitat Madrid. La monotonia de la realitat aliena sura amb un rastre de pol·len i la calor ha arribat de cop. Llavors, ens assalta un nom. És un nom conegut, esmentat per la presentadora amb un to massa neutre, que no escau al que està dient: «Aquest matí, l'empresari Benito Vasconcelos ha mort la

dona i el fill de setze anys al seu xalet de La Moraleja, i després s'ha tret la vida.»

Mir instintivament el petjapapers que empram per travar la porta de la sala d'estar i evitar que es tanqui amb els corrents d'aire. Ma mare ha dit una paraulota. No ho fa mai. És un petjapapers pesat, de ferro colat, negre, amb les inicials de l'empresa en relleu, daurades. Representa un home mig ajagut, llegint. Ma mare està cridant mon pare perquè véngui. Qualque pic l'he sentida comentar que aquest petjapapers deixarà marques al vernís del parquet. O potser ja ha despenjat el telèfon i està trucant als meus avis. Me'l va regalar ell l'única vegada que vaig anar a la seva oficina. «Vous voyez les nouvelles?», està dient ma mare amb veu aguda i urgent. També em va regalar altres objectes amb el mateix logotip. Un bloc de notes, paper de cartes. Hi havia alguna cosa en ell que no m'agradava. Parlava massa fort, o reia massa, o em pessigava la galta. No ho record bé. Algú ha apujat el volum de la tele. Potser he estat jo. Sí que record l'ascensor. Era un d'aquells ascensors antics de fusta, que es movia a poc a poc i cruixia, amb vidres abocats a una gran escala senyorial de marbre, i tenia una banqueta i un mirall fumats a les vores.

Només el vaig veure tres o quatre vegades. I si no fos perquè ara mateix és a la pantalla, la seva imatge s'hauria esvaït fins a desaparèixer, com acaben desapareixent els rostres d'aquelles persones en les quals no tenim per què pensar mai més. Un clauer amb les dues inicials daurades, un encenedor, un cendrer. Regals absurds que em va fer per caure'm bé. El meu avi solia dir que era un home després, que donava propines generoses i feia regals cars als seus treballadors i amics. Els que em va fer a mi no eren cars. El petjapapers encara va resultar útil, i aquí el tenim,

aguantant la porta perquè no es tanqui, ratllant el parquet, segons sa mamà.

Al telèfon, la meva àvia contesta que sí, que ho acaben de veure. Diu que el meu avi està consternat. No fa ni mig any que es va jubilar.

—Tu creus que s’ha esperat que els teus pares vengués-sin a Mallorca per fer-ho? —li preguntarà després mon pare a ma mare.

—Vés a saber què li passa pel cap a una persona així —respondrà ella.

Aquell dia que el vaig veure (vull dir fa un parell d’anys, jo encara duia ferros a les dents) era tímida. Tot em feia por. Els desconeguts m’espantaven. Madrid també. El metro de Madrid. I ara, de sobte, asseguda davant la tele, entenc que serà impossible que el seu nom es confongui amb el de tots aquells amb qui coincidim just un moment, tres o quatre en el meu cas, i molts anys en el cas del meu avi. Benito Vasconcelos tornarà un cop rere un altre, reivindicarà involuntàriament la seva memòria després de mort, convertit en fantasma.

Quan ens acomiadarem —i què feia?, m’estrenyia el braç?, se li acumulava la saliva a la comissura dels llavis?, què era el que me molestava tant?—, jo molt a prop del meu avi i de ma mare, davant d’aquell mateix ascensor ranquejant en què baixaria a un carrer cèntric de Madrid i ja no el veuria mai més (fins ara, que la seva foto i el seu xalet amb la porta precintada i la façana d’aquell despatx surten a la televisió), el soci del meu avi va dir:

—Aviam si organitzem alguna cosa amb el meu fill. Fa temps que no anem per Mallorca. Qui sap. Faríeu bona parella!

La seva rialla va ressonar ofensiva per tota l’escala.

I

1. L'ILLA

Un aire humit carregat de salnitre sura al *finger*. Em penjo la bossa a l'espatlla. És un viatge d'urgència i només duc l'indispensable, però de totes maneres l'indispensable pesa. A la terminal, fotos immenses de cales banyades per una mar blava de Photoshop donen la benvinguda a l'illa amb frases escrites en castellà, català, alemany, anglès i francès.

Els turistes arrosseguen maldestres les seves maletes, mentre cerquen els panells indicadors, entre botigues d'ensaïmades, souvenirs, cafeteries i un Burger King que exhala perfums oliosos a la graella. Els altres ens adreçam a la sortida sense entretenir-nos, seguint un itinerari après de memòria. Fa tretze anys que visc a Barcelona, i viatjo a Mallorca quatre vegades l'any com a mínim. Volar no m'agrada i els aeroports són irritants, cues, esperes, la llum mortuòria dels fluorescents cau damunt d'aquesta gent que no és enlloc. Uns de camí a les vacances, d'altres cap a la feina. I jo a punt de descobrir què passa amb mon pare.

Encenc el mòbil i veig dues telefonades perdudes de n'Ivan i un missatge: «Ànims i petons! Parlem aquesta nit.» No he tengut temps de dir-li adéu. Pens que darrera-

ment només ens comunicam mitjançant telefonades perdudes i missatges. Ningú no diria que treballam a la mateixa redacció i vivim junts. Massa fronts oberts. Estam esgotats. Ficar-me en un avió era l'últim que em convenia ara mateix, però la veu de la meva tia sonava preocupada. En realitat, el que era preocupant era el fet en si: que la meva tia telefonàs. No record que ho hagi fet abans. Tot i així, em va costar donar-li crèdit. Si el meu pare estava tan fotut com ella assegurava –«farà mal a qualcú o es farà mal a si mateix», repetia amb un cert toc melodramàtic, com si estigués en una telenovel·la–, si realment mon pare necessitava ajuda, ma mare, psicòloga com ell, se n'hauria adonat i m'hauria avisat de seguida. D'altra banda, ma mare és discreta i potser no volia alarmar-me. Creu que pot amb tot ella sola, no demanaria mai res. El sabater és qui va més mal calçat, etcètera.

«A tu et farà cas, sempre et fa cas», insistia la meva tia, «ton pare ha d'anar a un especialista.» I la paraula *especialista* sonava greu. Vaig dubtar ahir horabaixa, perduda a la galeria, la roba a mig estendre, el telèfon a l'orella. De sobte, el paisatge de patis interiors amb vídues i flors, on als matins reofilava un canari engabiats, deixava de ser familiar. La responsabilitat d'ocupar-me de mon pare acabava de recaure en mi, i quedar-me a casa el cap de setmana només augmentaria la inquietud i el remordiment. A més, la frase «a tu et farà cas» em feia sentir important.

És vera que, des de fa uns mesos, mon pare està estrany. O més ben dit, actua de forma estranya. Però és apassionat i li agrada portar la provocació al límit. Jo ho atribuïa a un empenyament monumental provocat per la combinació de la situació política –ara mateix molt incerta–, una disputa entre veïns que s'estava complicant i la jubilació. Sé, per diversos amics (i per n'Ivan), que molts

pares perden el cap quan es jubilen. De fet, sovint comentam, amb una copa de vi mentre sopam, que ha de ser fotut sentir-te prescindible. Pitjor: sentir que ets un museu de la teva pròpia vida.

D'aquí a un temps, diran que el món així com l'hem conegut comença a acabar-se tot just ara, l'any 2007. Però de moment ens falta perspectiva i no ho veiem. Les amenaces de crisi sonen com les típiques murgues apocalíptiques de gurus econòmics; sens dubte tenen raó, i la mateixa eficàcia que els ecologistes quan alerten sobre els efectes del forat a la capa d'ozó, el canvi climàtic o el plàstic als oceans. Jo tenc un contracte temporal però correcte, no em deman d'on treu tanta pasta n'Ivan, i amb trenta anys acabats de fer, estam en un bon moment professional. Sembla que per fi ens valoren.

Els nostres pares són en un altre nivell, gairebé en un altre univers. De vegades, de broma, deim que s'han convertit en els nostres fills. Sobretot el de n'Ivan, des que la seva mare li ha demanat el divorci.

—És de bojós. El meu pare és incapaç de viure sol. No sap ni fregir-se un ou —deia n'Ivan al volant, mentre tornàvem del diari, tard, com sempre, després de menjar-nos un bratwurst al frankfurt que hi ha a dos carrers de la redacció.

—I segurament ta mare és incapaç de viure amb ell les vint-i-quatre hores del dia. Quan ell feia feina, mira, encara. Però ara... Imagina't tenir un tio incapaç de fregir-se un ou ajagut tot el dia al sofà de casa.

Mon pare és més aviat hiperactiu. Volia jubilar-se per fer tot allò que li venia de gust i no podia fer perquè no tenia temps, i que consistia bàsicament a salvar la fauna i la flora de Mallorca i dedicar-se al seu blog. Un blog molt polític on critica el Partit Popular i el capitalisme nord-

americà. Fins fa no res, rebia milers de visites, la gent li deixava comentaris, fins i tot el felicitaven periodistes reconeguts de l'illa. Tenia una veu. Era algú.

L'entrada que potser ho va desencadenar tot va ser una titulada «La paret». D'altra banda, és absurd pensar que un simple text hagi provocat que ara jo sigui aquí, passant sense aturar-me per davant de les cintes transportadores de maletes, on s'amunteguen els equipatges per recollir.

L'arrel ha de ser en un altre lloc més profund, allà on només podria arribar furgant, embrutant-me de terra.

El meu pare, *papaíto* quan li parlo amb sorna i sense respecte en les discussions, *mumpare* si em referesc a ell en mallorquí, Juan Mateo als papers i Mateu per a tothom, és per a mi es papà. És l'home de la meua vida en un sentit estricte, perquè sense ell jo no seria aquí. Ara sóc aquí per ell, i sé que haurà vengut a cercar-me, com sempre, sol·lícit quan es tracta d'algú de la família, fins i tot un poc massa, segons el meu punt de vista. M'exaspera sense que hi hagi cap raó concreta. M'exaspera la seva bondat infinita i aquell reclam d'amor als seus ulls quan em mira. Com si en el fons sospitàs que no el puc correspondre, o que no el corresponc exactament com a ell li agradaria perquè sempre en vol més i jo no sé què he de fer. Intentarà carregar-se la meua bossa a l'espatlla, jo li diré que no cal, insistirà, tornaré a dir-li que no, ho preguntarà una tercera vegada, «segur que no vols que te la dugui?».

Ell no diu que no a res, i tu l'hi has de dir tres vegades perquè ho accepti. Segur que no vols tastar les postres que ha demanat al restaurant? No vols que t'acompanyi en cotxe? Segur que no vols que vagi a Barcelona per ajudar-te a configurar l'ordinador? No, no i no. Gràcies, però no. Aquesta insistència es confon amb una vehemència

que ell interpreta com una confrontació. Potser ho és. Brusca per impacient. Però, no seria molt més fàcil que ell admetés el que vull o deix de voler, sense insistir en la seva idea del que considera que jo hauria de voler? No sé el que em perdo, estic equivocada, hauria de deixar-me ajudar i assessorar, i no portar-li sempre la contrària, pensa. Supòs que, a hores d'ara, esperar que ell canviï la percepció que té de mi no té sentit. D'altra banda, també és tard perquè jo aprengui a deixar-lo fer, o deixar-me dur, deixar-me estimar, com sí que faig, en canvi, cada vegada que ve a buscar-me a l'aeroport. Les nostres petites treves es concentren en el retrobament.

El reconec perquè m'espera allà on sempre, davant de la porta D, tot i que ja hauria de saber que mai no facturaria maleta i que surto directament per la porta lateral. És alt i ja té els cabells blancs del tot. Va molt despenjat. A mesura que m'hi acost —encara no m'ha vist, perquè em cerca a l'altra banda del vidre i jo ja sóc fora—, me fix en la seva camisa florejada i descordada gairebé fins al llombrígol. No s'ha afaitat des de fa dies. Sembla un surfista retirat, o un d'aquells homes que viuen a Miami i són figurants a les telesèries. O, espera, potser pretén ser Jeff Bridges a *El rei pescador*, tot i que s'assembla més a Jeff Bridges a *El gran Lebowski*.

Acaba de descobrir-me de cua d'ull, es gira cap a mi i obre els braços exageradament. Llavors, com si haguessin esperat aquest senyal, dos negres se m'acosten al galop: ell m'enfoca amb una càmera de vídeo, ella em posa una gravadora a la boca. Són gairebé tan alts com mon pare, voregen els vint anys, els seus braços setinats brillen com el banús polít.

Mir mon pare estupefacta. De què putes va això. Ell pronuncia el meu nom complet, amb els dos llinatges, i em

demana com ha anat el viatge, imitant un reporter de la premsa rosa. Els subsaharians esperen que jo digui alguna cosa, apuntant-me amb els aparells electrònics, però m'he quedat muda. Per fi, aconseguisc balbucejant un nerviós:

–Papaíto, vols fer el favor de...

No em deixa acabar la frase, i exclama que sóc una escriptora famosa. Alguns viatgers ens miren quan passen pel nostre costat. Mon pare pregunta si ja estic treballant en un segon llibre, quins són els meus projectes. Necessit sortir d'aquí. Els subsaharians segueixen els meus moviments cap a fora, com si em poguessin arrencar qualche declaració interessant. Aquest cop mon pare ha oblidat oferir-se a dur-me la bossa; és clar que, aquest cop, mon pare no és mon pare. És algú que s'ha ficat dins el seu cos i s'ha penjat una gravadora al coll que no apaga mai perquè, em diu de camí al cotxe, necessita proves.

–Proves de què? –m'atrevesc a preguntar.

–De tot! –exclama.

De les amenaces, de la seva existència. De la vida en general.

Quan vàrem heretar la casa, semblava que es complia una mena de justícia poètica. Els meus avis belgues acabaven de vendre Can Meixura, el lloc exacte on comencen els meus records, paradís perdut al qual no podré tornar. Son Cors és a uns vint quilòmetres d'allà, també pertany al municipi de Fenassar, i és on ens reuníem cada primer d'agost per celebrar l'aniversari del meu padrí mallorquí. No hi havíem tornat des que va deixar de fer anys.

En heretar Son Cors, mon pare va pensar que podria arreglar la casa i recuperar, de qualche manera, aquell terreny propi de l'estiu, la memòria i els caps de setmana que

haviem perdut en vendre Can Meixura: garrovers, figueres de moro i la llum més guapa del món. No en va, *son* vol dir 'açò d'en', una possessió, que és com s'anomenen les masies a les Balears.

Aquella possessió devia ser corsa temps ençà. *Cors* també és el plural de *cor*.

Quan li vaig dir a ma mare que perdre Can Meixura em feia mal com si m'haguessin arrencat un braç o s'hagués mort un ésser estimat –de fet, tots morírem un poc, amb aquella venda que malvengué el nostre passat–, a ella li va costar entendre-ho. Ma mare no alberga cap sentiment de pertinença. Va néixer a Bèlgica i va viure a Astúries, Madrid i París, abans d'instal·lar-se a Mallorca quan es va casar. Si li demanassis on té les arrels, segurament no sabria què contestar. Això no la fa una desarrelada. Encara que, bé, la paraula *desarrelada* em fa pensar en *descarrilada*, que no és el mateix. O potser sí.

Tant se val. Son Cors no era Can Meixura: no tenia vistes al puig de Sant Bartomeu ni rastres de la meva infantesa vagarejant pels seus camps, pelant-me els genolls en enfilat-me als arbres, aprenent a reconèixer un pit-roig i un puput, a distingir el cant d'un rossinyol i una merla, amagant-me en cabanes construïdes dins els matolls, on enterrarem na Dalma, la nostra vella pastora del Pirineu. No hi ha fotos esgrogueïdes de quan l'electricitat arribà a Son Cors, com sí que n'hi ha de quan ho féu a Can Meixura, i jo, amb tres o quatre anys, assenyal un llum encès mentre faig cara de flipe. A Son Cors no hi va anar mai un saurí, que a mi em semblà que a Can Meixura movia a posta el pèndol prop dels garrovers més frondosos perquè eren la millor prova que allà hi hauria aigua. Ni hi arribà després un camió, per l'estret camí que serpentejava fins a la casa, del qual mon pare i l'avi belga llevaven pedres i

males herbes, i em demanaven que els ajudàs a primera hora del matí, abans que el sol caigués a plom damunt dels nostres capells de palla.

Els del camió foradaren el terra. Cada tub que hi ficaven devia fer uns tres metres de llarg i valia un dineral. Podien pegar amb roca, i en cas que fos així, aquella seria una inversió perduda. D'altra banda, la intenció dels meus avis belgues era retirar-se allà quan es jubilassin. Si no hi havia aigua, haurien de pensar una alternativa. Segurament haurien de quedar-se a Madrid, que era on vivien, i anar-hi només els estius i alguns dies de primavera, com fins aleshores. Per a estades curtes, n'hi havia prou amb el que s'emmagatzemava a la cisterna.

Però la trepadora no trobà roca, l'aigua va saltar a raig, expulsada amb la força d'un orgasme, i em vaig posar a ballar i a botar com un indi sota la pluja després d'una gran sequera. O, almanco, com els indis que hi havia als llibres il·lustrats.

A ma mare no li agrada el camp. Anava a Can Meixura obligada, primer per mi –una nina no pot passar els caps de setmana tancada a la ciutat– i després, des que s'instal·laren allà, per visitar els seus pares. Quan per fi vengueren la casa, l'any passat, se sentí alliberada. Ja no hi hauria de tornar. Quan, uns mesos més tard, mon pare heretà Son Cors, pensà que estava condemnada per una broma del destí.

Son Cors no tenia gravada la nostra història, però sí una data damunt la porta: 1719. Mon pare dedicava la jubilació acabada d'estrenar a arrencar herbots i plantar palmeres, amb la idea d'endreçar un lloc al qual ma mare no volia anar i al qual jo aniria molt poc, perquè visc a Barcelona. Dos o tres cops per setmana, mon pare recorria els

seixanta quilòmetres que separen Palma de Son Cors, i s'hi passava hores, rastell en mà i la camisa oberta, els pulmons plens d'aire pur, arreglant amb les mans allò que el temps s'entestava a erosionar sota la malesa.

Podria haver estat sempre així. Escoltar distretament els seus progressos, diumenges vespre al telèfon —«avui he fet un muret per protegir es roser que vaig plantar aferrat a sa façana de ses pletes», «avui he hagut de redreçar es roser amb un filferro, perquè havia caigut amb es vent»—, deixar que cregués que, qualche dia, passàriem allà les vacances, ell convertit en el padrí feliç de dos nins que jo tendria amb n'Ivan o amb qui fos, nins que serien tan feliços com jo quan m'enfilava als arbres i tornava de les aventures amb les vambes plenes de terra, esgarrapades a les cames, i als quals ell, mon pare, els explicaria històries mentre miràvem tots junts la pluja d'estels, les llàgrimes de Sant Llorenç, com havia fet el meu padrí amb jo a Can Meixura.

Aquella il·lusió de mon pare duia implícita una necessitat de permanència: ell recuperava la casa pairal, que fou del seu avi i després de sa mare, i en la qual celebràrem tantes vegades l'aniversari de son pare, tots en família, envoltats de mosques i ovelles. I continuaria omplint-la de records, igual que semblava tomàtigues en un petit hort que havia fet, encara que no tenia ni idea d'horticultura, amb la idea que hi brollàs qualche cosa per quan ell ja no hi fos. Ni per un moment se li va acudir que jo no tendria fills, ni de bon tros el que al final va passar.

Sona un xiulet ofegat alhora que parpellegen els fars i es desactiven els botons de seguretat. Sabia que s'havia comprat un cotxe, però no m'imaginava això. «Un cotxe de senyor», va dir per telèfon. Els subsaharians s'acom-

den familiarment al seient de darrere mentre la capota de l'Audi daurat es retira cap al maleter amb un brunzit. Com és que ma mare no me n'havia dit res? Record les paraules de la meua tia: «Ton pare està gastant molts de doblers, compra coses inútils sense parar, li regala aparells electrònics a tothom, gravadores, càmeres digitals, lectors de devedé, fins i tot ha contractat dos senegalesos!»

Mon pare s'ha posat les Ray-Ban d'aviador que duia abans de casar-se. Pujo vacil·lant al seu costat. Em cord el cinturó i per un segon pens que farà bramar el motor, com si fóssim dins d'un Porsche o d'un Ferrari. Però el cotxe surt silenciosament del pàrquing i s'incorpora a l'autopista sota el cel blau. Llavors mon pare accelera. Enumera les meravelles de l'Audi i de tant en tant es gira cap als subsaharians per indicar-los què han de gravar, ara un avió que aterra, ara un molí sense astes, mentre condueix a una velocitat excessiva sense posar-hi gaire atenció, i fa sonar el clàxon perquè els cotxes del carril esquerre s'apartin.

Aquest no és mon pare, em repetesc. Sóc incapaç de reconèixer-lo, tan eufòric i ansiós, i amb un buit abismal rere els ulls, sense cap respecte per la mort ni per cap dels qui, ara mateix, som a les seves mans, inclòs ell mateix.

Ha llançat la tovallola. L'idealista, el creient, l'home convençut que un món millor era possible, el que confiava en les persones i duia tota la vida lluitant per la justícia social, ha sucumbit a la decepció. No serà mai un cínic. Ell no pot ser-ho. Jo ho intento, però no me'n surto.

Mon pare no és mon pare. No tenc ni idea de qui és. Un desconegut que, de sobte, ha deixat anar les brides de la seva vida.